

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัย ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองไผ่ ตำบลคลองไผ่ อำเภอสีกี้ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 533 คน เมื่อปี พ.ศ.2531 จำแนกตามระยะเวลาของการต้องโทษ ดังนี้

ระยะเวลาของการต้องโทษ	จำนวน	ร้อยละ
10 ปี - 24 ปี (โทษขั้นต่ำ)	154	28.89
25 ปี - 34 ปี (โทษชั้นกลาง)	218	40.90
35 ปี - ตลอดชีวิต (โทษชั้นสูง)	161	30.21
รวม		100.00

ตัวอย่างเช่น "ท่านถูกรบกวนจากสิ่งต่อไปนี้มากนักน้อยเพียงใด ปวดศีรษะ เป็นลม หรือเวียน
 ปวดที่หัวใจ หรือหน้าอก ปวดแขนขา คลื่นไส้ หรือน้ำปนในท้อง ปวดกล้ามเนื้อ หายใจไม่
 สะดวก รู้สึกสับสนหรือสับสนหวาด รู้สึกชาหรือชู่ซ่าตามตัว รู้สึกว่ามีก้อนอะไรมาจุกอยู่ที่คอหอย"
 เป็นต้น

2. การย้ำคิดย้ำทำ (Obsessive-Compulsive) ประกอบด้วยข้อความต่าง ๆ ที่
 สะท้อนถึงความคิด แรงผลักดันและการกระทำต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ และเป็นอาการรบกวน
 บุคคลนั้น อีกทั้งเป็นอาการที่บุคคลนั้นไม่ต้องการให้เกิดขึ้น แต่ก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ พฤติกรรม
 ต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้บุคคลนั้น เสียความสามารถในด้านสติปัญญาด้วย สำหรับข้อความที่ถาม
 ประชากรเป้าหมายมีจำนวน 10 ข้อ ตัวอย่าง เช่น "ท่านถูกรบกวนจากสิ่งต่อไปนี้มากนักน้อย
 เพียงใด ความคิดซ้ำซาก ความยุ่งยากที่เกิดจาก ความช่างจำของท่าน กังวลเกี่ยวกับความ
 สะเพร่าของตนเอง รู้สึกลำบากใจในการทำงานให้เสร็จ ต้องทำงานซ้ำ ๆ เพื่อให้แน่ใจว่า
 ถูกต้อง ตรวจตราสิ่งที่ทำไปแล้วซ้ำแล้วซ้ำอีก มีความลำบากในการตัดสินใจ จิตใจว่างเปล่า"
 เป็นต้น

3. ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น (Interpersonal Sensitivity) ประกอบด้วย
 ข้อความที่สะท้อนถึงความรู้สึกอึดอัด ความรู้สึกบกร่อง หรือความรู้สึกว่าตนเองมีปมขัด
 โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ อันเป็นผลให้บุคคลนั้นมีความเกลียดชังตนเอง
 เกิดความรู้สึกอึดอัดและไม่สบายใจในระหว่างการติดต่อกับผู้อื่น และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น อีกทั้ง
 ความรู้สึกหมกมุ่นอยู่กับความคิดของตนเองอย่างรุนแรง และการคาดหวังว่าจะได้รับปฏิกิริยา
 ได้ตอบในทางลบ ในการติดต่อกับบุคคลอื่น ก็เป็นที่มาของความทุกข์ดังกล่าวนี้นี้ สำหรับข้อความ
 ที่ถามประชากรเป้าหมายมีจำนวน 9 ข้อ ตัวอย่างเช่น "ท่านถูกรบกวนจากสิ่งต่อไปนี้มากนักน้อย
 เพียงใด ความรู้สึกอยากวิพากษ์วิจารณ์คนอื่น รู้สึกอายหรืออึดอัดเมื่ออยู่ต่อหน้าเพศตรงข้าม
 รู้สึกสะเทือนใจง่าย รู้สึกว่าคนอื่น ๆ ไม่เข้าใจหรือเห็นอกเห็นใจท่าน รู้สึกว่าคนอื่น ๆ ไม่
 เป็นมิตรหรือไม่ชอบท่าน รู้สึกค้อยกว่าผู้อื่น รู้สึกอึดอัดเมื่อต้องกินหรือดื่มในที่สาธารณะ" เป็นต้น

4. ความซึมเศร้า (Depression) ประกอบด้วยข้อความที่สะท้อนให้เห็นถึงกลุ่ม
 อาการของความซึมเศร้า เช่น อาการของอารมณ์เศร้า หมดความสนใจเกี่ยวกับกิจกรรม

ต่าง ๆ ไม่มีแรงจูงใจและสูญเสียพลังกำลัง รู้สึกสิ้นหวังท้อแท้ คิดฆ่าตัวตาย อาการต่าง ๆ เหล่านี้ มีผลถึงการสูญเสียทางสติปัญญาด้วย สำหรับข้อความที่ถามประชากรเป้าหมายมีจำนวน 13 ข้อ ตัวอย่าง เช่น "ท่านถูกรบกวนจากสิ่งต่อไปนี้เล็กน้อยเพียงใด ขาดความสนใจทางเพศ รู้สึกไม่มีเรี่ยวแรง หรือ เชื่องช้า คิดอยากจะตาย ร้องไห้ รู้สึกว่าถูกกักขังหรือถูกควบคุม กำหนดตัวเองในเรื่องต่าง ๆ รู้สึกเหงา รู้สึกเศร้า กังวลในสิ่งต่าง ๆ มากเกินไป รู้สึกสิ้นหวังเกี่ยวกับอนาคต รู้สึกว่าตัวเองไม่มีค่า" เป็นต้น

5. ความวิตกกังวล (Anxiety) ประกอบด้วยข้อความที่สะท้อนให้เห็นถึงกลุ่มอาการและพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวกับความวิตกกังวลต่าง ๆ เช่น ความกระวนกระวาย นิ่งไม่คิด ประหม่า และความตึงเครียด และบางครั้งมีอาการทางกายที่เกิดขึ้นร่วมด้วย เช่น อาการตัวสั่น หัวใจเต้นแรงและเร็ว เป็นต้น สำหรับข้อความที่ถามประชากรเป้าหมายมีจำนวน 10 ข้อ ตัวอย่างเช่น "ท่านถูกรบกวนจากสิ่งต่อไปนี้เล็กน้อยเพียงใด ประหม่าง่าย หรือประสาทอ่อน อาการตัวสั่น กลัวโดยไม่มีเหตุผล หัวใจเต้นแรงและเร็ว รู้สึกตึงเครียด รู้สึกมีอะไรมาผลักดันให้ทำสิ่งต่าง ๆ " เป็นต้น

6. ความรู้สึกโกรธแค้น ก้าวร้าว และอยากทำลาย (Hostility) ประกอบด้วยข้อความที่สะท้อนให้เห็นถึงความคิด อารมณ์ หรือการกระทำ ซึ่งเป็นลักษณะของความรู้สึกโกรธแค้น ขุ่นเคือง รวมทั้งความรู้สึกก้าวร้าว และอยากทำลาย ความรู้สึกโต้แย้งและควบคุมอารมณ์ไม่ได้ สำหรับข้อความที่ถามประชากรเป้าหมายมีจำนวน 6 ข้อ ตัวอย่างเช่น "ท่านถูกรบกวนจากสิ่งต่อไปนี้เล็กน้อยเพียงใด ความรู้สึกโกรธและหงุดหงิดง่าย มีอารมณ์พุ่งพล่านที่ระงับไม่ได้ อยากทำร้ายคนอื่น อยากทำลายข้าวของ มีเรื่องโต้แย้งกับคนอื่นบ่อย ๆ" เป็นต้น

7. ความรู้สึกกลัวโดยไม่มีเหตุผล (Phobic Anxiety) ประกอบด้วยข้อความที่สะท้อนให้เห็นถึงกลุ่มอาการและพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งแสดงถึงความกลัวเฉพาะที่มีต่อคน สถานที่ สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างไม่มีเหตุผล และเกินความเป็นจริง ทำให้ต้องหลีกเลี่ยงสิ่งเหล่านั้น สำหรับข้อความที่ถามประชากรเป้าหมายมีจำนวน 7 ข้อ ตัวอย่างเช่น "ท่านถูกรบกวนจากสิ่งต่อไปนี้เล็กน้อยเพียงใด รู้สึกกลัวที่โล่งหรือถนน รู้สึกกลัวเมื่อออกนอกบ้าน หรือนอกห้องพักคนเดียว รู้สึกกลัวการเดินทางโดยรถโดยสารประจำทางหรือรถไฟ หลีกเลี่ยงบาง

สิ่งบางอย่าง หรือสถานที่บางแห่ง รู้สึกอึดอัดเมื่อมีคนมาก เช่น เมื่อไปซื้อของหรือชมภาพยนตร์ รู้สึกกลัวจะเป็นลมในที่สาธารณะ" เป็นต้น

8. ความรู้สึกหวาดระแวง (Paranoid Ideation) ประกอบด้วยข้อความที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกไม่ไว้วางใจผู้อื่น ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความระแวงสงสัย การโทษคนอื่น และการสูญเสียการควบคุมตัวเอง สำหรับข้อความที่ถามประชากรเป้าหมายมีจำนวน 6 ข้อ ตัวอย่างเช่น "ท่านถูกรบกวนจากสิ่งต่อไปนี้เล็กน้อยเพียงใด รู้สึกว่าคนอื่น ๆ ควรได้รับคำตำหนิที่ทำให้ท่านลำบาก รู้สึกไม่ไว้วางใจผู้อื่น รู้สึกถูกจ้องมองหรือกล่าวถึงคนอื่นไม่ให้ความเชื่อถือในความสำเร็จของท่าน" เป็นต้น

9. พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงอาการผิดปกติทางจิต (Psychoticism) ประกอบด้วยข้อความที่สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือบ่งชี้อาการผิดปกติทางจิตโดยอาการที่ปรากฏนั้น มีตั้งแต่อาการที่ยังไม่แสดงชัดเจนถึงอาการที่แสดงออกอย่างชัดเจน เช่น อาการรุดคุด แยกตัวเองหนีสังคม อาการหูแว่ว หรือหลอนทางหู มีความคิดว่าถูกควบคุมความคิดจากภายนอก เป็นต้น สำหรับข้อความที่ถามประชากรเป้าหมายมีจำนวน 10 ข้อ ตัวอย่างเช่น "ท่านถูกรบกวนจากสิ่งต่อไปนี้เล็กน้อยเพียงใด มีความคิดว่า ผู้หนึ่งผู้ใดสามารถควบคุมความคิดของท่าน ได้ยินเสียงที่คนอื่นไม่ได้ยิน คนอื่นล่วงรู้ความคิดในใจของท่าน มีความคิดที่ไม่ใช่เป็นความคิดของตัวเอง รู้สึกว่าเหว่แม้ว่าจะอยู่ท่ามกลางผู้คน ความคิดเรื่องเพศรบกวนท่านค่อนข้างมาก มีความคิดว่าท่านควรได้รับโทษจากบาปที่ท่านก่อขึ้น มีความคิดว่าบางสิ่งบางอย่างที่ผิดปกติอย่างร้ายแรงเกิดขึ้นกับร่างกายของท่าน" เป็นต้น

ประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์สุขภาพจิต SCL-90 นี้ ไปทดลองใช้กับผู้ต้องขังซึ่งเป็นนักโทษพิเศษ จำนวน 50 คน โดยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล เว้นช่วงเวลา 2 สัปดาห์ จึงไปสัมภาษณ์ซ้ำอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าระดับของความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ ด้วยวิธีการที่เรียกว่า การวัดซ้ำ (Test-retest Method) โดยใช้สูตรดังนี้ (วิเชียร, 2522)

$$r_{tt} = \frac{N \Sigma XY - \Sigma X \Sigma Y}{\sqrt{\{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2\} \{N \Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2\}}}$$

เมื่อ	r_{tt}	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	N	คือ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	ΣXY	คือ	ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างคะแนนการวัดครั้งแรก (X) และคะแนนการวัดครั้งที่สอง (Y)
	ΣX	คือ	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนการวัดครั้งแรก
	ΣY	คือ	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนการวัดครั้งที่สอง
	ΣX^2	คือ	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนการวัดครั้งแรกแต่ละตัว ยกกำลังสอง
	ΣY^2	คือ	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนการวัดครั้งที่สองแต่ละตัว ยกกำลังสอง

ปรากฏว่าได้ค่า $r_{tt} = .78$ ซึ่งใกล้เคียงกับค่าความเชื่อมั่น ซึ่ง รัชน์และคณะ (2521) ได้หาไว้เมื่อครั้งที่ศึกษาเปรียบเทียบ สุขภาพจิตของประชากรในบริเวณพื้นที่ชลประทาน ป่าสักใต้ และบริเวณกรุงเทพมหานคร นั่นคือได้ค่า $r_{tt} = .82$ จึงนับได้ว่าแบบสัมภาษณ์ สุขภาพจิต SCL-90 นี้ เป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ประเมินปัญหาทางสุขภาพจิตของผู้ต้องขังได้

การตอบแบบสัมภาษณ์สุขภาพจิต SCL-90

สำหรับการตอบแบบสัมภาษณ์ ผู้รับการทดสอบจะต้องฟังคำแนะนำในการตอบแบบทดสอบดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. คำแนะนำในการตอบแบบสัมภาษณ์สุขภาพจิต SCL-90

ข้อความต่อไปนี้จะเกิดกับท่านเป็นบางครั้ง โปรดฟังข้อความแต่ละข้อแล้วพิจารณาว่า ข้อความนั้น ๆ ได้รับความท่านมากน้อยเพียงใด ขอให้ท่านตอบตามความรู้สึกที่เป็นจริงที่เกิดขึ้นกับท่าน โดยเลือกหนึ่งคำตอบในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อ

ตัวอย่าง

ท่านถูกรบกวนจากสิ่งต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
1. ปวดกระดูก	0	1	X	3	4
2. ปวดศีรษะ	0	1	2	X	4

การตอบ สำหรับในข้อความที่ 1 "ปวดกระดูก" ถ้าท่านถูกรบกวนจากการปวดกระดูกเพียงปานกลาง ผู้สัมภาษณ์ ก็ถามหาทุกข้อ เลข 2

สำหรับในข้อความที่ 2 "ปวดศีรษะ" ถ้าท่านถูกรบกวนจากการปวดศีรษะค่อนข้างมาก ผู้สัมภาษณ์ก็เขียนถามหาทุกข้อ เลข 3

2. ความหมายของค่าคะแนนมีดังนี้

- คะแนน 0 หมายถึง ท่านไม่ถูกรบกวนเลย
- คะแนน 1 หมายถึง ท่านถูกรบกวนเล็กน้อย
- คะแนน 2 หมายถึง ท่านถูกรบกวนปานกลาง
- คะแนน 3 หมายถึง ท่านถูกรบกวนค่อนข้างมาก
- คะแนน 4 หมายถึง ท่านถูกรบกวนมากที่สุด

3. การคำนวณคะแนนของลักษณะสุขภาพจิตแต่ละด้านของแบบทดสอบ SCL -90 โดยหาค่าเฉลี่ยของคะแนนของลักษณะสุขภาพจิตแต่ละด้าน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับ เกณฑ์ปกติที่แผนกจิตวิทยา โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดทำไว้เมื่อ พ.ศ. 2520 สำหรับพิสัยของเกณฑ์ปกติของลักษณะสุขภาพจิตแต่ละด้าน มีดังต่อไปนี้

ลักษณะสุขภาพจิต	พิสัยของ เกณฑ์ปกติของลักษณะ สุขภาพจิตแต่ละด้าน
ความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย	0.10 - 1.30
การย่ำคิดย่ำทำ	0.61 - 0.81
ความรู้สึก ไม่ชอบติดต่อกับบุคคลอื่น	0.08 - 1.79
ความซึมเศร้า	0.42 - 1.43
ความวิตกกังวล	0.14 - 1.91
ความรู้สึกโกรธแค้น ก้าวร้าวและอยากทำลาย	0.14 - 1.39
ความรู้สึกกลัวโดยไม่มีเหตุผล	0.18 - 1.21
ความรู้สึกหวาดระแวง	0.28 - 1.71
พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงอาการผิดปกติทางจิต	0.03 - 1.28

4. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นการเตรียมการ เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากคณบดีมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการออกหนังสือถึงผู้อำนวยการเรือนจำกลางคลองไผ่ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ต้องขังเรือนจำกลางคลองไผ่ ตำบลคลองไผ่ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา

ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์สุขภาพจิต SCL-90 ไปดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. ใช้สถิติเบื้องต้นในการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนสุขภาพจิตแต่ละด้านของผู้ต้องขัง

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเพื่อหาความแตกต่างของ ลักษณะสุขภาพจิตด้านต่าง ๆ ของ ผู้ต้องขัง จำแนกตามระยะเวลาของการต้องโทษ 10 ปี - 24 ปี 25 ปี - 34 ปี และ 35 ปี - ตลอดชีวิต โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-Test : One-way Analysis of Variance) (ประคอง, 2525) และในกรณีที่มีความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม จะทดสอบต่อไปว่า ค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มคู่ใดที่แตกต่างกัน โดยใช้ Scheffé Test for all possible Comparison (ประคอง, 2525)